

FLOR DE CARD

SANT LLORENÇ DES CARDASSAR

FEBRER DE 1990 * Nº 158

Don Jordi i Donya Barbara

Dos personatges populars que se sumen a la sèrie de "Gent de la nostra gent" que, amb els textos de Guillem Pont i els dibuixos de Josep Cortès, ha iniciat recentment la nostra revista.

Pàgines 6 i 7.

Els Darrers Dies

Fotografies i textos de la Rua i la Rueta d'enguany, a més d'un escrit de Francesc Clapés sobre els Darrers Dies d'antany.

Pàgines 4, 5 i 8.

Editorial

sobre la crisi de l'equip de govern

Roda de premsa de l'oposició

La platja de Sa Coma
Article d'Antoni Sansó

Na Gatera

Conclusions sobre el conjunt talaiòtic.

I a més...

Crònica Informal, Sant Llorenç, ahir, batec...

CRISI

Ja hi tornam a esser. Un dia perquè n'hi ha que diven que el batle de Son Carrió -del PSOE- comanda més que el de Sant Llorenç, l'altre perquè els del PSM troben que hi ha coses més necessàries que comprar un tractor, i ara perquè han fet bocins del CDS i cadascú pren pel seu vent, la qüestió és que empalmen una crisi amb l'altra i cada dos per tres es tiren els trastos pel cap, amb les conseqüències negatives que això comporta per a l'Ajuntament llorençí. Això més que un equip de govern sembla una olla de caragols.

I si a tot aquest embolic hi afegim que necessiten el primer any per "organitzar-se" -tot sia dit amb reserves- i durant el darrer pensen més en les vinents eleccions que no amb la governabilitat del municipi, el panorama de gestió eficaç que se'ns presenta és francament desencoratjador.

I el més terrible de tot és que estam acabant la tercera legislatura i sempre ens ha passat el mateix, tant amb un batle del PSOE, com amb un d'UM, com amb un altre del CDS. Sembla, a la vista dels resultats, que l'única finalitat dels distints pactes no és altra que col·locar unes persones en els cercles del poder i desentendre's de la seva gestió. Potser convendria que fessin una autocrítica responsable si no volen que el poble es cansi i no vulgui sebre res més d'eleccions municipals.

Ja sabem, per experiència, que tots els precs seran debades, però així i tot no podem deixar de fer-los: per favor, afluixau un poc de cada banda, pensau una mica en el poble i posau-vos d'acord per acabar aquest any que manca de la manera més raonable i civilitzada possible. Són massa importants i urgents els temes que hi ha pendants com per consentir que quedin aparcats per mor de les discrepàncies personals.

El poble, no ho dubteu, us ho sabrà reconèixer.

Flor de Card

Revista d'informació general de Sant Llorenç des Cardassar.
Carrer de Sant Llorenç, 36
Telèfon: 569119
Publicitat: 569509
Febrer de 1990. Número 158
Edita: Centre Cultural Card
Imprimeix: Apóstol y Civilizador
Dipòsit legal: 765-1973
Director: Josep Cortès i Servera
Consell de Redacció: Felip Forteza, Maria Galmés, Guillem Pont, Guillem Quina, Antònia Servera, Guillem Soler i Miquel Sureda.

COL·LABOREN

Josep Cortès	Rua	Portada
	Espipellades	3
	Darrers Dies	4
	Crònica informal	12
	Batec	14
	Política	17
Guillem Pont	Gent de la ...	6
	Sant Llorenç ahir	20
Francesc Clapés	Darrers Dies	8
Ramon Rosselló	Història	9
Alfred F. Arnau	Na Gatera	10
Antoni Sansó	Sa Coma	11
Maria Galmés	Demografia	13
	Si lleu...	18
	Comptabilitat	
Xesc Umbert	El temps	16
Bel Nicolau	Distribució	

Comercial
ES PUIG
Instal·lacions Sanitàries

Carrer Nou, 37 07530 SANT LLORENÇ (Mallorca)

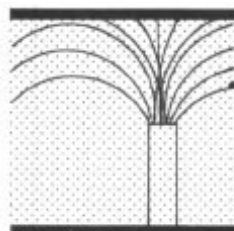
Se fa sebre an es públic que es qui vulgui tirar s'aigo bruta de sa rentadora o de s'escurar p'es carrer ho pot fer sense mirar gens prim; i si aprofita un vespre que plogui també hi pot buidar es clot negre. Seguint es tradicional costum de fer ets ulls grossos, lo més segur és que s'Ajuntament no li digui ase ni bèstia.

I si es carrer duu un poc de rost, millor que ho aboqui davant ca's veïnat i així s'estalviarà haver de sofrir s'olor i sa brutor per devers ca-seva.

Avui, dia 6 de febrer, santa Dorotea, advocada contra ses riuades i contra es desastres produïts per ses aigües sorti des de mare, fa cinc mesos just que sa torrentada va arrabassar una palmera de sa placeta de ca n'Agustí.

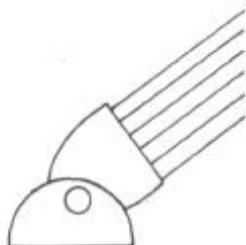
Si hi ha qualcú que la vulgui veure encara està mig bolcada damunt es jaç d'es torrent esperant que ets ecologistes de s'Ajuntament la trasplantin o l'acabin de matar.

No sé com no estan empeguëits.

Si jo fos un carrioner radical -que supòs que encara en deu quedar qualcun- aprofitaria ara que es pont està esbucacat per declarar s'independència de Sant Llorenç, i així m'estalviaria haver de cavar sa trinxera.

A més, com que ets exèrcits llorencins estan capficats en lluites internes i es cabo és de lluna de mel i té mals de cap més urgents i necessaris, no crec jo que posats a males no mos fessin amollar es mac enterra i recular amb sa coa enmig de ses cames.

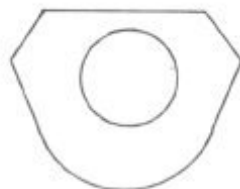
Jo em creia que estava curat d'espants, però quan vaig llegir que a un bar de Cala Millor venien dosis de cocaïna i d'hàix embolicats amb paper oficial de s'Ajuntament de Sant Llorenç, sa veritat, o havia d'amollar una grosseria o m'havia de fer mal.

Jo no és que sigui partidari de sa burocràcia i es paperum, però crec que ets impresos oficials s'haurien d'utilitzar per altres menesters, i que convendria que se custodiassin una mica més bé per evitar empeguëiments com aquest.

Si s'Ajuntament té tantes ganes de fer obra com per començar un quarter per a sa Guàrdia Civil, an es costat també hi pot construir un Jutjat de Primera Instància i una presó, i així quan aglapeixin es pispes no hi emportarà traginar-los d'una banda a s'altra.

Perquè supòs que l'endemà no els deixaran a lloure, que això seria fer sa despesa ben debades i no crec que ses arquas municipals estiguin en condicions de tudar cap cèntim.

Vos ne recordau d'aquell subjecte del PSOE que va venir per Sant Llorenç a fer un mitin a favor de s'OTAN i mos volia convèncer de que podia ser ben bé que es russos mos invadissin un dia d'aquests?

Es seus collons quina pipella! Supòs que amb sa marxa que du en es de s'Europa de s'Est avui ja deu dormir ben a pler i sense por de bubotes comunistes.

A no ser que ara li pegui p'es xinos o p'es francesos!

Josep Cortès

DARRERS DIES

Si un compara les festes dels Darrers Dies d'Artà i de Sant Llorenç forçosament haurà de convenir que la diferència és abismal en tots els sentits. Mentre els artanencs se senten la festa i no han de menester motivació per sortir al carrer a fer bulla, els llorencins necessiten que totes les condicions siguin favorables, i així i tot moltes vegades encara ens surten magres i com a forçades. Quan encara hi mancava molt de temps per arribar a la Quarema ja se sabia que pel poble veïnat preparaven comparses de més de quaranta participants, mentres que per la mateixa setmana del Dijous Jarder a Sant Llorenç hi havia prou gent que encara no sabia si hi hauria ball de fresses.

A la Rua d'enguany, si bé hem de reconèixer que va estar mitjanament animada, també és cert que aquestes motivacions i condicions favorables no hi eren: el carrer Major tallat pel baluard de fusta, cotxes i motos per tot el recorregut, poquíssim llum, manca d'ambientació suficient durant la setmana... fets que, units a la nostra pròpia deixadesa, feren que no hi hagués ni la meitat de fresses que els dos darrers anys. I no voldria que s'interpretés que la culpa és de la gent, ja que si la comissió de Festes decideix organitzar la Rua ho ha de fer comptant amb la realitat llorencina.

En canvi la Rueta, celebra

da el Dijous Jarder, fou un èxit de participació, de colorit i d'alegria. L'escola en va sebre i organitzà una festa amb els cursos i mestres coordinats, aconseguint uns resultats força satisfac

En Carnestoltes discutint amb la Quaresma.

toris, segons el meu veure. L'endema, el divendres, al gun cassinos del poble organitzaren diversos actes per mirar d'engrescar la cosa: balls de fresses, ximbombades... que comptaren amb una desigual participació. Pens que el tancament del "Diferents" va influir en el refredament general dels joves llorencins.

El darrer dia, el dimarts, els carrioners tornaren organitzar l'Enterrament de la Sardina, amb desfilada general de dol i convidada a sopar d'aquest peix a tots els que en tengueren ganes.

Josep Cortès

DON JORDI I DONYA BARBARA

Des de fa molts d'anys, la visita diària a Lluçamar és molt més que un costum. Gairebé una necessitat vital, una mena de drogodependència que ferma la persona a la terra. També una necessitat física, estirar les cames diuen que és bo. Caminar, passejar... és cuidar el cos, a aquesta mena de perxa que aguanten els 1375 grams de cervell que ens permeten pensar parlar, sentir, estimar...

No resulta gens estrany veure'ls caminar plegats als voltants de Lluçamar, pel camí de Calicant. Parlant l'un vora l'altre, mirant una flor del camí, o vàries passes l'un rera l'altre, caminant plegats.

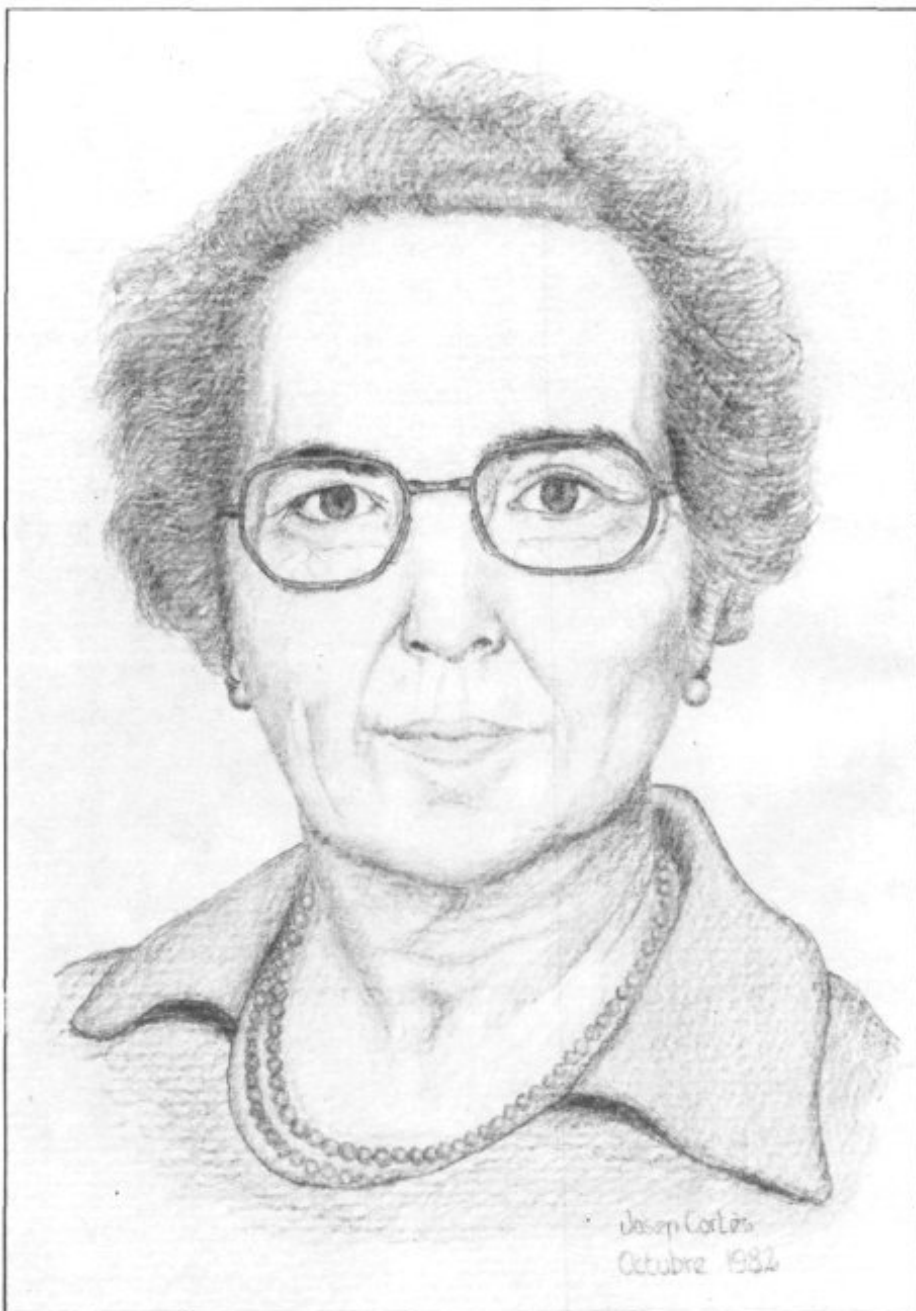
Amb el cos obert i el cap alt o una mica encorbats i amb una bufanda davant la boca, però caminant plegats.

Un caminar plegats que es va iniciar un 19 de desembre -s'havien d'aprofitar les vacances per no perdre dies d'escola-, el de l'any 49.

La cerimònia del casament fou extremadament senzilla -a les sis i mitja de la missa primera- car se seguiren els cànons imperats per un dol fresc i rigorós propiciat per la mort de la manacorina Magdalena Pocoví, mare de Donya Bàrbara.

Ara i aquí, no m'interessa destacar el seu ésser llorençí personal -d'altra banda Donya Bàrbara és ben coneguda per a Flor de Card des de temps enrera- sinó el seu ésser com a parella, com a matrimoni, com a colla de persones respectuoses l'una amb l'altra que han passat per diferents etapes de preocupacions i felicitat. Com exemple de persones madures que poden ullar el passat des de la talaia d'un cert avantatge cultural.

Ella és mestra. La seva tasca docent és present al llarg enfilall d'alumnes. Ni ella ni jo no volem entrar a tractar aspectes qualitius. En tot cas, sempre s'hauria de comptar amb els condicionants del difícil contexte -espai, temps- on va desenvolupar la seva tasca. Però

sens dubte és mestra, se sent mestra, basta parlar mitja dotzena de mots amb ella per adonar-se'n. Una tasca que inicia l'any 33 de forma interina en el Molí de la carretera d'Artà i que perduraria ininterrompudament fins a la jubilació.

Ell és practicant, un enamorat visceral de la medicina, un amor a la ciència que ha sabut transmetre a les seves filles. També té el títol de mestre i es guanyava les sopes treballant a l'Ajuntament, però... la curolla era la medicina.

Ella és "Pocoví" o de "Sa Blanquera", filla de l'amo

en Joan de Sa Blanquera, un moliner d'antany amb idees clares de donar estudis als seus fills.

Ell és "Robí" per part de mare i "de Ses Toltes" per part de pare. Després d'anar a escola a Sa Rectoria amb Joan Galmés "Sitges" i treballar la terra, encetà els estudis.

Ella és més riolera, pausa da, xerradora i de complaença grossa.

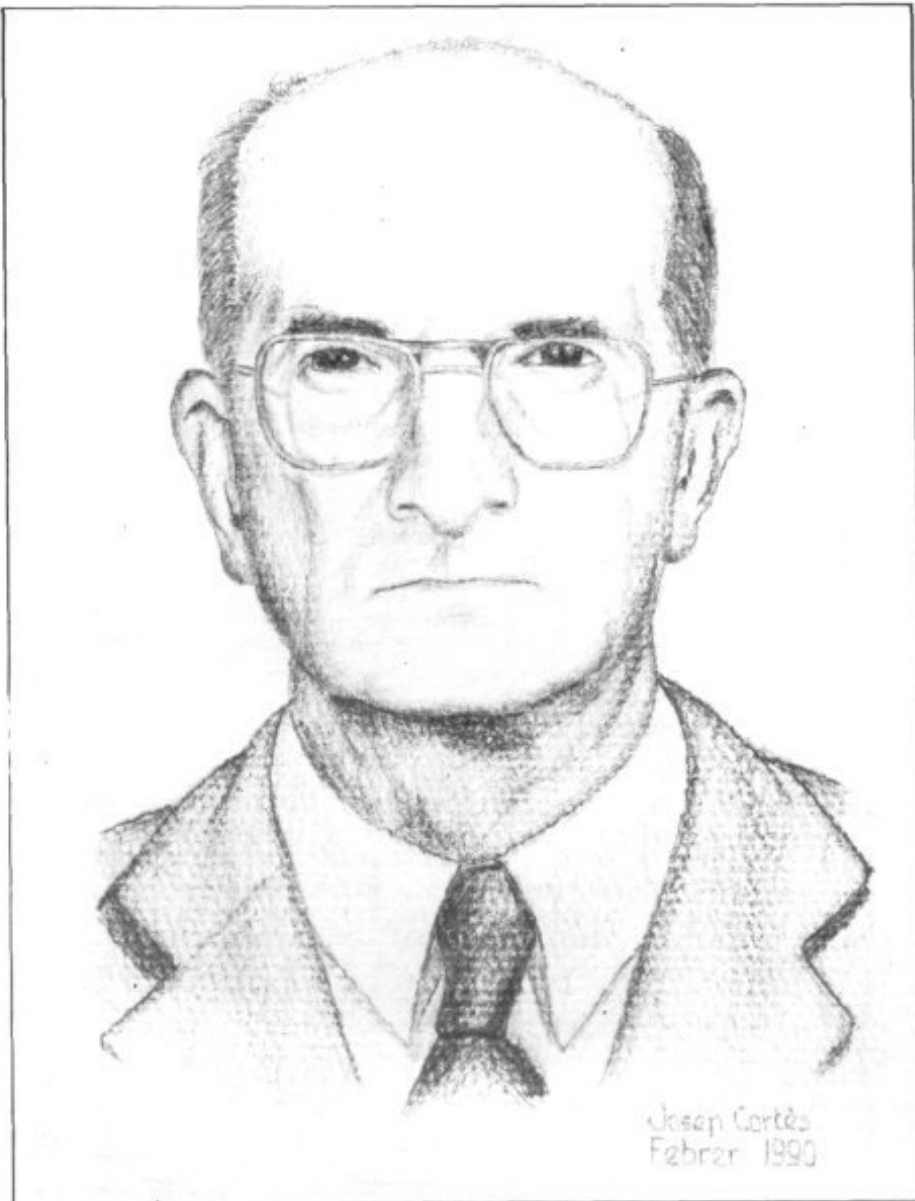
Ell és més fletxendo, lleuger i de complaença seca.

A ella li agrada la mar.

A ell li agrada la terra.

Però caminen plegats!

Passar una vetlada amb

ge, potser per raons de consideració dels meus pares, per a mi Don Jordi i Donya Bàrbara han estat des de sempre persones singulars. Singularitat accentuada per la relació directa. Ella era la Directora de la primera escola on un dia em vaig encarar amb una trentena de nins, i record, ben frescs en el pensament, tota una sèrie de consells i fets. Ell és un practicant a qui mai no vaig endevinar una ombra de vessa o despreocupació a l'hora d'atendre els malalts de la meua família.

Singularitat que de segur comparteix molta altra gent. Una colla de persones que, independentment de la seva tasca al servei dels altres llorencins, han forjat el Sant Llorenç d'avui amb una aportació clara: el convenciment de la força del saber.

Guillem Pont

COMUNITAT AUTÒNOMA DE LES ILLES BALEARS

*****

*Quan el poble veu que els problemes se
solucionen més aviat,*

Quan reclama més autogovern,

*Quan els ciutadans senten com a pròpies
la seva cultura i la seva terra,*

*Quan lluiten tots junts per millorar la
qualitat de vida, els serveis públics i
l'ajuda als més necessitats,*

*Quan el poble balear reconeix que les
coses es fan millor des d'aquí,*

*Quan comprova que les institucions de la
nostra autonomia són més efectives,*

*És perquè hi ha un autèntic, un vertader
SENTIMENT DE POBLE*

ells al voltant de la salamandra és agradós i gratificant.

Va sortint la recordança del carinyo dels pares i d'una infantesa sense mitjans però feliç de nina entremaliada que arreplegava les amigues per contar-les contes, i de nin normal de poble que matava el temps jugant i cercant nius.

Referències al contexte rural i pobre on els brodats i la pujada de les ametles en temps de Primo de Rivera propiciaren un cert benestar que truncà per a les dones les pobres perspectives de dides o criades.

Un contexte dinamitzat fonamentalment per l'Acció Catòlica, sobretot en temps de don Pedro Bonnín (rector de

la Parròquia de Sant Llorenç des de l'any 36 al 42).

I algunes referències a les difícils condicions de vida dels habitants d'aquest poble i a la taca negra de la Guerra Civil; records ben vius, anècdotes clares que val més deixar de banda. "M'illor si no en parlem".

Aspectes negatius personals? Acabar d'estudiar, haver de deixar l'ambient ciutadà una vegada conquerit; preocupacions per les filles per la seva salut i felicitat.

Què queda de la professió? Dels anys de fer de mestra, de la satisfacció de veure el progrés cultural de les famílies, l'atenció, el cas de les antigues alumnes?

Potser per raons de veïnat

ES DARRERS DIES

Després d'haver passat ses festes de Nadal i Cap d'Any, haver-mos felicitat amb tota sa família, haver cantat ses nades al Bon Jesús de Betlem demanant que s'any nou sia ple sa salut i alegria i haver passat ses festes dels Reis, ve sa festa de Sant Antoni, advocat d'es foc i del Dimoni i patró d'ets animals.

Es una festa de molt de trull, de foguerons p'es carrers i preparacions de carrosses per anar a beneir. Hi ha molt poques famílies que no tenguin un Antoni, i per això abunden ses coques, ensalmades i motlos.

Vet-aquí algunes cançons de Sant Antoni:

Sant Antoni i el Dimoni
jugaven a trenta-u;
el Dimoni va fer trenta
i Sant Antoni trenta-u.

Sant Antoni para lloves
per dins mates i clapers
per guanyar quatre dobbers
i fer-se sabates noves.

Dia desset de gener
trobam sa vostra diada
amb sa capella emmurtada
i carreres p'es carrer.

Sant Antoni és un gran Sant
i qui té un dobber l'hi dona
perquè mos guard s'animal
tant si és de pèl com de ploma.

Dia desset, Sant Antoni,
es vint, Sant Sebastià;
qui bones obres farà
no tindrà por del Dimoni.

Sant Antoni de Viana,
servent de Déu molt amat,
qui vos té per advocat
alcança tot quant demana.

Aquestes cançons se canten en es foguerons, durant sa vetlada, menjant i bevent, i sa gent jove que va dins ses carrosses a ses benèides, a ses que hi assisteix tot es poble i sa Banda de Música per alegrar sa festa. El senyor rector, vestit amb sos ornaments i sa capa pluvial, beneeix ses carrosses i ets animals. Després vana beneir se i moltes persones passen per la parròquia a cercar una estampa de Sant Antoni per guardar com a record d'aquest dia.

Per aquest temps ses vetlades encara són llargues, i a bans, quan encara no hi ha-

via televisió es veïnats se reunien a ses cases per passar-les junts. Tots feien feina: ses mares de família, després d'haver estat tot lo dia en es camp, cosien sa roba, pedaçaven calçons o planxaven sa roba neta; ses velletes filaven llana, amb sa filosa per fer es fil amb què farien calcetins i jersés per s'hivern; es padrins i la resta d'ets homos enrevoltaven sa foganya i fumaven i xerraven de sa sementera que tenien sembrada, d'es camps de faves, de ses rotes o d'alguna possessió.

P'es Darrers Dies l'amo ja tenia preparada una ximbomba i començaven a cantar. Hi havia -o hi ha- algunes cançons que són un poc picants, però pareix que p'es Darrers Dies tot va bé. Acabaven ses vetlades cantant i ballant, perquè s'acostava sa Quarema i venien dies de molts de sacrificis, dijunis i poques diversions fins a Pasqua.

Es Darrers Dies començaven tres setmanes abans de sa Quarema i se deien: es primer, Dijous d'es Compares, es segon, Dijous de ses Comares i es tercer, Dijous Jarder; es Darrer Diumenge i es dos Dies Darrers.

Es Dijous Jarder se feia una gran Rua de fresses i en es sopar d'abans no hi manca va sa greixonera dolça, sa de peus de porc i sa coca dolça. Cantant i ballant pes carrer ses fresses eren un poc perilloses perquè a vegades donaven bromada i amb sa questió d'ets enamorats hi havia algun disgust. Es Dijous Jarder, després d'haver dinat, a sa plaça vella, sortien fresses d'hom s i dones

que se tiraven algo i farina mentres cantaven i ballaven.

Quan va venir sa Guerra i no hi havia per menjar deixaren de tirar farina i començaren a posar blavet per ses cares i p'es frontis de ses cases, costum que encara ara dura.

Per aquests dies menjaven carn, sobrassada i porquim, perquè veia sa Quarema i haurien de dijunar. Vet aquí algunes cançons que cantaven quan jo era al.lot:

Sa Quarema ja se'n ve com un cavall en es cós; sobrassades, adíós, ja mos veruem l'any que ve.

Sa Quarema passarà així com es Darrers Dies; per Pasqua hi haurà alegries i tornarem a ballar.

Antany es Dijous Jarder vàrem anar a Capdepera, i feien sa greixonera d'orelles d'ase i somera i fulles de garrover.

Vaig passar per un canyar, vaig collir una canyeta per fer una ximbombeta p'es Darrers Dies sonar.

Ni sa ximbomba ni es corn no poren anar a l'oferta; es meu gerricó desperta ses joves que tenen son.

Es primer dia hem d'anar a l'església a prendre cenra amb una memòria tenra pensant que hi hem de tornar

P'es camps es sembrats ja començaven a créixer i es fòrtilers hi anaven a arrebasar s'herba d'es sembrats, es sol ja encalientia, ets ametlers ja havien florit i començava a haver-hi ametlons, faves tendres i qualque xitxaro primerenc. Es diumenges anàvem a cercar es parecs per fer una bona truita, que era es menjar de sa Quarema, després d'haver sentit es quaremer, que predicava es diumenges i tres dies a sa setmana. Aquestes set setmanes de Quarema tan rigoroses feien que esperàssim amb il.lusió sa Setmana Santa i sa gran solemnitat de ses festes de Pasqua per poder menjar panades, robiols i crespells i divertir-nos amb salut i alegria.

Germà Francesc Clapés

CABRERA

Notes històriques (III)

per Ramon Rosselló

El mes de gener de 1429, Bernat Pellisser i Jaume Pujol d'Andratx varen vendre a Gabriel Valleriola, ciutadà, tota l'orxella que collirien a Cabrera des d'ara a la festa de Pasqua, a raó de 106 sous el quintar.

Dia 28 d'abril de 1430, el rei Alfons va escriure al governador de Mallorca sobre el fet exposat per Antoni Marquet, patró de nau, el qual procedent de Càller carregat de blat arribà al port de Cabrera, havia de continuar el viatge i anar a Barcelona, però les autoritats mallorquines l'obligaren a descarregar el blat en el moll de Ciutat (ACA reg. 2726 f. 172v).

Dia 18 de setembre de 1430 el governador de Mallorca escrivia al de Menorca comentant com la nau d'Antoni Ros de Càller, carregada de blat assegurat pels jurats de Mallorca arribà en les mars de Santanyí dubtant de l'estol de les galeres armades del rei de Castella que era entre Cabrera i la punta de Trafalempa; la nau féu la via de Ciutadella; el blat és necessari a Mallorca on la gent pateix necessitat i menja pa de fleca "per so que entre nosaltres hage equitat en mengar pa". Que sia enviada la nau amb el blat (ARM LC 114 f. 129).

Dia 4 de maig de 1431, el rei Alfons escrivia al governador, jurats i claver del Regne dient que Joan Berard, doctor en lleis ha exposat que com a senyor i possessor de les illes i castell de Cabrera acostuma rebre anualment dels rèdits de la consignació 150 lliures, i vol continuar cobrant (ACA reg. 2727 f. 41).

Dia 8 de febrer de 1481, Bernat Berart, fill de Lluís, llogà Cabrera amb aquests pactes: "Capítols fets e ffermats entre lo honorable en Bernat Berard, ffill del honorable Lluís Berard de una part, Pere Armengol, Anthoni Sala e Michael Thomàs de Luchmaior e són del tenor se

güent. En nom de Déu sia e de la glorioussa Verge Maria amén. Assí appar los capítols e la concòrdia e companyia que yo Bernat Berard fas ab lo senyer en Pere Armengol, Gabriel Guasch, Anthoni Sala e Miquel Thomàs de la parròquia de Luchmaior de la yla e castell de Cabrera són aquests: Primo so tingut jo Bernat Berard en donar als demunt dits vint e sis corteres de ffarine dich XXVI quarteres farine cascun any e no més. Aximateix so tingut yo demunt dit Bernat Berard en dar els demunt dits vint quortans d'oli dich XX quortans oli cascun any segons és dit demunt e no més. Aximateix so tingut yo Bernat en dar ells demunt dits dotze fforchs de ays dich XII forchs cascun any segons demunt e no més. Aximateix so tingut jo Bernat Berard en dar als demunt dits tan vin agra quant hauran mester per menjar e beura per ells e per lurs mullers stant en Cabrera. Aximateix so tingut yo Bernat Berard en dar als demunt dits hun cuyro de bou per avarques. Aximateix som tinguts jo, Pere Armengol, Gabriel Guasch, Anthoni Sala e Miquel Thomàs en tenir quatre hòmens so és els quatre en Cabrera per aguardar bé e diligent dit castell a ús e costum de Spanya e que may no's pertesquen hun home de nit ne dia de dit castell perquè en aquell no's sagues que infracte ningun. Aximateix som de pacte que yo hage metre tantes hovelles com ells e ells com yo e tot quant dites hovelles faran sa hagen a partir amitges so és la mytat del guany e a ells quatre l'altre mytat e l'altre mytat a mi segons som de cordi. Aximateix som de cordi que yo dit Bernat hage metre tantes cabres com ells e ells com jo e que lo dit guany sa hage partir amitges segons lo dit capítol demunt e que acabat dit temps cascu se'n aport dites ovelles e cabres so és la sua part e si dits no haurà manera de metre bestiar jo dit Bernat haia a bastraure dit bastiar e del primer guany haia a cobrar lo que hauré bestret per dites ove-

lles e cabres. Aximateix som de acordi que de tots los guanys que dit Pere Armengol Gabriel Guasch, Anthoni Sala e Miquel Thomàs alà ffaran en dita yla e castell de qualsevulla manera ne arbitres que yo dit Bernat hage haver la miytat de tots los dits guanys segons en los dits capítols demunt scrits tant en bestiar quant en lenyes, senra, carbó e sambrons e de qualsevol manera de guanys. E més emperò duren nostres pactes, concòrdia e companyia de vuy a sinch anys dich sinch anys qui han comensat al primer de ffarbrer demunt dit del any present M CCCC vuitanta hun ffins en l'any M CCCC vuytanta sis del primer de dit mes de ffarbrer qui són sinch anys, e que yo dit Bernat no'ls na puga traure fins sinch anys sien passats per mi ne per persona altre sots pena de cent lbs. la miytat al fisch del senyor aplicadora e l'altre miytat per qui no starà seguir la dita companyia. Aximateix som tinguts yo dit Pere Armengol, Gabriel Guasch, Anthoni Sala e Miquel Thomàs que no puxam dit castel ne yla de Cabrera de axir per ninguna scussa, renunciant ffranqueses, privilegis e qualsevol cosa qui'ns posqués valer sots les dites penes so és cent lbs. obligant largament les persones nosaltres demunt dits Pere Armengol, Gabriel Guasch, Anthoni Sala e Miquel Thomàs e tots los béns axí com demunt és dit en nom de depòsit e comande e cascun obligat per lo tot e yo dit Bernat tots mos béns haüts e havedors axí com yo dit Bernat Berard sabré hordonar. Aximateix som descordi que acabat dits sinch anys haia a partir la companyia e cade hun se'n hage aportar la sua part emperó que dit Bernat Berard haia ffacultat de poder-me aturar totes aquelles ovelles e cabres que yo hauré mester pagant els demunt lo que valran estimades per dos hòmens e asò per quant saran anagrades en dita ylla e los dits Pere Armengol Gabriel Guasch Anthoni Sala e Miquel Thomàs no'm puguem contradir". (ARM prot. Mateu Moranta M-586)

NA GATERA (V)

M.G.I.M. 30-8-d
I.M.P.P. 02-p-1221
INV. 22
P.C. 18

Situació.- La descrita a les revistes anteriors.

Accés.- El descrit a les revistes anteriors.

Descripció.- Després d'haver descrit en els estudis de Na Gatera I, II, III i IV tots els monuments que formen aquest conjunt, en el present intentarem treure algunes conclusions damunt Na Gatera.

Està clar que aquest conjunt talaiòtic comença a ésser habitat en el període del talaiòtic II, època en què es produeix la creació de recintes emmuradats aprofitant els talaiots aïllats com a reforç de les murades. A Na Gatera trobam aquest cas perfectament assenyalat en el talaiot "A", estudiat dins Na Gatera I. Aquest monument és peça clau en la construcció de la murada que envolta tot el conjunt. Per tant cal suposar que aquest talaiot fou la primera construcció que més tard donaria pas al conjunt de Na Gatera, sempre que no hagués existit cap altre monument d'aquest tipus i avui estàs completa-

ment destruït. Però pel que sembla Na Gatera no va tenir mai altres talaiots als seus voltants, o així ho pareix, ja que prop del conjunt no compareix ni ceràmica ni tampoc blocs de gran tamany que poguessin donar lloc a aquesta possibilitat.

El talaiot "B" ja presenta una altra particularitat, és a dir, és de tamany molt més petit, però també forma part de la murada, probablement com a element defensiu del poblat, però es diferencia del "A" en que es troba uns quants metres darrera la murada. Però si li afegim els

metres d'altària que li manquen (ja que aquest es troba en regular estat de conservació i aproximadament li falten uns quatre metres), es convertiria en una bona torre de defensa.

Quant al talaiot "C", es tracta d'un túmul escalonat en molt mal estat, ja que li manquen molts de blocs i ben al damunt li feren una caseta de pedres, probablement amb els blocs del mateix túmul.

En els voltants del túmul compareixen una bona partida de murs que es mesclen els uns amb els altres, això fa suposar que varen existir una partida de cases parecudes a les del poblat de Ses Païses d'Artà, ja que les dimensions d'aquestes són molt parecudes. Aquí sí que es veu que molts dels blocs que formaven la construcció d'aquests habitatges han estat desmuntats per a fer parets seques o altres menesters de caràcter agrícola.

Una altra peça clau de Na Gatera és la sala amb els blocs foradats. Es aquí probablement on es guarda el gran secret del conjunt talaiòtic de Na Gatera.

Pareix ésser que aquests grans blocs estan foradats per poder-los transportar amb més facilitat ja que són de molt de pes, de gran tamany i treballats. Tots ells es troben dins aquesta gran

sala, és a dir que varen cuidar molt bé la construcció d'aquest edifici, i si hi afegim la particularitat que aquesta es troba gairebé al mig del conjunt, guardada per un costat pel talaiot A, per l'altre pel B i al fons pel túmul C, ens fa pensar en la gran importància que hagué de tenir el monument. Caldrien unes excavacions per poder determinar tot el significat d'aquest conjunt talaiòtic.

Avui Na Gatera guarda un gran silenci, i tot el misteri d'allò que ens és desconegut. A poc a poc intentarem que aquests monuments ens vagin contant tot el que saben i aclarir el perquè dels dos talaiots, un túmul escalonat i una sala al bell mig, tot envoltat d'una murada, avui quasibé destruïda del tot.

Textes: Alfred F. Arnau
Fotos: Xisco Galmés

LA PLATJA DE SA COMA I LA SEVA EXPLOTACIÓ

Dia 15 de gener ens va arribar de Madrid, a l'Ajuntament de Sant Llorenç des Cardassar, un escrit del ministeri corresponent, on ens deien que teníem 15 dies per al·legar i presentar documents, ja que enguany i durant 20 o 30 anys, qui ho sap?, el ministeri volia donar, així per la cara, l'explotació de la platja de Sa Coma a la societat Redo SA, per més senyes a don Jaime Moll, entenguent Royaltur, Royalquívir o els Royals que volgueu.

I tot això quan s'està parlant pertot arreu de tràfic d'influències, d'amiguisme, de germanisme, etc. Amb 100 anys d'honradesa per davant, al PSOE no li pot anar millor aquesta política.

Com a representant del PSM dins el consistori anterior ja vaig viure experiències d'aquesta classe, a més de veure i comprovar les influències d'aquest bon senyor quan va aconseguir per Ordre Ministerial el 1987 (govern

del PSOE), una concessió per ocupar part del domini públic de Sa Coma, concessió per jo completament irregular i denunciada sense resultats positius, he de pensar pels fets no gens clars, que va ser a causa de favoritismes i altres coses.

Així i tot aquest empresari segueix endavant, com va dir al Diario de Mallorca: "Aquests de l'Ajuntament no saben amb qui es posen". Hi ha que veure la cara que es gasta qualcú, com si no sabéssim prou bé qui és aquest senyor.

El donar l'explotació de la platja, sigui quina sigui, d'aquesta manera va en perjudici. Com vaig fer dins el consistori anterior, faré dins aquest tot el que pugui per tal de que els diners de la platja de Sa Coma i els de les altres platges vinguin a l'Ajuntament en la quantitat més gran possible, i que no es doni l'explotació per tants d'anys.

Es trist, però, veure com l'administració centralitzada a Madrid i aquí mateix acedeix a aquestes pretensions privades quan l'únic que s'aconsegueix és donar uns guanys a particulars a costa de terrenys públics, propietat en teoria de tots els ciutadans. Tot això sense pensar que amb aquest fet es pot assentar un precedent gravíssim per a tots els altres ajuntaments.

del PSOE), una concessió per ocupar part del domini públic de Sa Coma, concessió per jo completament irregular i denunciada sense resultats positius, he de pensar pels fets no gens clars, que va ser a causa de favoritismes i altres coses.

Així i tot aquest empresari segueix endavant, com va dir al Diario de Mallorca: "Aquests de l'Ajuntament no saben amb qui es posen". Hi ha que veure la cara que es gasta qualcú, com si no sabéssim prou bé qui és aquest senyor.

El donar l'explotació de la platja, sigui quina sigui, d'aquesta manera va en perjudici.

Com vaig fer dins el consistori anterior, faré dins aquest tot el que pugui per tal de que els diners de la platja de Sa Coma i els de les altres platges vinguin a l'Ajuntament en la quantitat més gran possible, i que no es doni l'explotació per tants d'anys.

Antoni Sansó
Regidor del PSM dins
l'Ajuntament de Sant Llorenç

-Si he de dir la veritat no em queda més remei que reconèixer que vaig assistir al ple ordinari del 6 de febrer mogut més per la curiositat sobre el que estava passant en el CDS local que no pel contingut de l'ordre del dia i això que hi havia alguns temes que em cridaven l'atenció de valent. El trull de l'expulsió d'en Melià, l'elecció dels compromissaris oficials del congrés de Torremolinos -a la qual hi havien assistit, almanco, tres llorencins discrepant amb en Tomeu Pont-, l'esbucament ordenat pel batle d'una casa de comptadors que havia autoritzat en Pere... convidaven a pensar que les relacions entre els regidors del primer partit del poble estaven molt lluny d'esser cordials, i hi cabia la possibilitat de que la situació desembocàs en un plenari més o manco mogudet, com els d'abans del Pacte de Progrés.

-I ho va ser?

-Pensa-t'ho! L'única cosa que em va parèixer notar varen ser les capades que feia en Pere cada vegada que el batle xerrava i el fet de que n'ignasi formulàs tres preguntes a l'apartat dels precs. Si les relacions haguessin estat cordials supòs que el batle les hagués contestades en privat, com de fet sol succeir.

-I dius que hi havia temes interessants?

-Sí. Començaren dient que l'any passat havíem augmentat en 109 persones la població de dret, i que a començaments d'enguany ja érem 4640. Si aconseguíem superar els 5000 -cosa que podria ésser factible si aprofitaven l'apertura de l'escola de Sa Coma per fer una empadronada general- a les vinentes eleccions tendríem 13 regidors, la qual cosa no sé fins a quin punt pot ésser considerada una bona notícia.

-Bonjesuset que no s'apuntin, que trob que amb 11 ja n'hi ha bé prou!

-També digueren que la Conselleria de Cultura, Ensenyament i Esports del Govern Ba

lear volia posar en marxa un projecte de construcció de poliesportius coberts als pobles de l'illa i que si s'hi volien apuntar ara era l'hora. Ells aportarien un 86% de les despeses i nosaltres el 14% restant, a més dels extres, llum, aigua, accés i manteniment. Com que disposam d'un solar vora l'escola que comprarem per això mateix, tots hi vengueren a bé i votaren a favor.

I d'acord amb el darrer informe d'Obres Hidràuliques ara sembla que lo millor per acabar amb les inundacions és eixamplar el llit del torrent actual, perquè la desviació que en un principi havien proposat sembla que crearia problemes amb les carreteres que el travessarien. A tal fi es tractaria de construir el terrenys que voregen el torrent i oferir-los a la Conselleria perquè se'n cuidàs de les obres.

-I els afectats què diven?

-Segons el batle ja hi ha un 90% que ha signat, i la resta ho farà en voler, tot d'una que s'hagin posat d'acord amb els preus. Fins i tot, si fa falta, que no ho creu, s'expropiarà al que no ho vulgui vendre.

-Està molt segur...

-Més que els del seu propi grup, segons digueren en haver acabat el ple. En Miquel Falera, recollint rumors del carrer, va dir que deien que si badàvem perdriem els doblers de les institucions, i va aprofitar per demanar com estava la part del Pou Vell.

El batle li contestà que sabia que dins poc temps donarien el sus a les gasolines i que, per tant, traslladarien la del Pou Vell a la carretera i podrien començar les obres de reforma.

-O ja sap cert que la concediran al mateix!?

-Es veu que deu estar més informat que nosaltres, perquè jo em pensava que també hi havia un llorencí interessat que l'havia demanada...

I com que els hotelers hi estaven molt interessats i ja se sap que qui paga mana, digueren de començar a parlar de fer un quarter per la guàrdia civil a Cala Millor. De la construcció se n'encarregaria l'Ajuntament de Sant Llorenç -amb una col·laboració del de Son Servera i de diversos hotels- i hauria de disposar, a més de les dependències habituals, d'habitatge per als guàrdies.

-I que no valdria molt això que dius?

-Sí, però digueren que ens estalviariem haver de posar més municipals.

-O encara n'hem de mester més!?

-Es veu que no donen abast a posar orde...

-Mare Santíssima! Te'n recordes de l'escàndol que varen moure els qui ara estan a l'equip de govern -i que llavors estaven a l'oposició- fa devers cinc anys perquè els hotelers volien quatre municipals més i ells trobaven que no hi emportava perquè bastaven bé els que teníem?

-Sí que me'n record, però el món de cada dia dóna més voltes i no duu punt d'aturar-se!

Mira si en veuen de coses rares que en Falera va proposar que sol·licitem al govern de Madrid que arregli lo de les vagues perquè fan mal al turisme! Supòs que el ministre es pegarà tots pel cul de via que farà a posar remei, no fos cosa que l'Ajuntament de Sant Llorenç s'enfadàs i li inflàs els ganyetes!

-Que és de guapa la innocència. I els altres què hi deien?

-Els socialistes, que els agrada demostrar que ho són sempre que no s'hagin de comprometre gaire, volgueren afegir-hi que hi venien a bé si la solució al problema és atendre les demandes dels treballadors.

-Idò sí que quedaren com uns senyors!

-Ja en els precis i preguntes en Miquel Falera, que durant el ple havia estat molt tranquil i convincent, va demanar a veure com tenien lo del Pressupost de l'any passat, ja que segons els seus comptes s'havien equivocat a gairebé totes les partides,

rien prop de 200 milions de pessetes a l'apartat dels comproments. En Miquel semblava satisfet amb la baixada de cap del batle, però també volia el reconeixement d'en Tomeu Mestre, president de la comissió d'Hisenda, cosa que de cap de les maneres aconseguí per molt que s'hi empenyàs. En Tomeu, fort i no et moguis, deia que si se cobraven tots els deutes tancarien amb 16 milions de superàvit, i, maldament no estàs massa segur de poder-los cobrar a tots, no va voler donar la raó al cap de l'oposició, encara que li vessàs per damunt el cap de tanta que en tenia.

-De savis és rectificar, va dir aquell, però no tot-hom ho és. I va acabar aquí?

-No. En Miquel Falera també va demanar que es donàs pressa al pont de l'estació, que no s'encenguessin tants de llums al camp de futbol i que s'arreglàs el desastre de les ocupacions de la via pública, que Sant Llorenç estava intransitable, sobretot per la plaça i el carrer Major.

-Sagrades! Devia parèixer n'Antoni Cuc quan era n'Antoni Cuc!

-Sí. Si no fos perquè a un home li costa creure-ho, diria que s'han canviat els pa pers.

-"Cosas veredes, Myo Cid, que faran hablar las piedras, o com diuen en bon mallorquí "qui molt viurà moltes coses veurà".

Josep Cortès

Demografia

NAIXAMENTS

En Rafel Sureda Sureda, fill d'en Mateu i na Francesca, neix a Sant Llorenç dia 23 de gener. Enhorabona!

Na Joana Cristina García Jodecke, filla de n'Esteve i na Inès, neix a S'Illot dia 29 de gener. Salut!

En Jordi Espases Caldentey fill d'en Miquel i na Isabel neix a Sant Llorenç el dia 27 de gener. Enhorabona!

N'Aina Salazar López, filla d'en Manuel i n'Encarnación, neix a Cala Millor dia 2 de febrer. Enhorabona!

N'Ivan García López, neix a S'Illot dia primer de febrer. Es fill de n'Antoni i n'Antònia. Salut!

En Sergi Miquel Andreu, neix dia 7 a Sant Llorenç, fill de na Maria i en Joan. Enhorabona!

N'Ivan Antich Montoro, fill d'en Miquel i na Catalina, neix a Sant Llorenç dia 17 de febrer. Salut!

NOCES

N'Antoni Santandreu Galmés i na Joanaina Adrover Sureda es casen a Son Carrió el dia 9. Salut!

També a Son Carrió es casen dia 19 en Manuel García Vilchez i na Bàrbara Cànaves Melis. Enhorabona!

DEFUNCIONS

N'Esteve Pascual Sureda, casat, mor a Son Carrió als 76 anys el dia 26 de gener. Al Cel sia.

Na Margalida Soler Oliver, casada, morí el dia 6 a Sant Llorenç a l'edat de 76 anys. Descansi en pau.

Na Maria Nicolau Sureda, vidua, morí el dia 16 a Sant Llorenç. Tenia 89 anys. Que la vegem en el cel.

En Joan Carrió Bauzá, casat, mor el dia 19 a l'edat de 80 anys a Sant Llorenç. Al Cel sia.

Maria Galmés

tal com ell havia anunciat quan l'aprovaren. El batle, tot i arguint que hi havia molts d'ajuntaments que acabaven amb dèficit, va reconèixer que s'havien equivocat i que -si no ho vaig entendre malament- hi manca-

COMIAT

El dia 2 de febrer devers una trentena de membres de l'Associació de Pares, junta ment amb el director de l'escola llorencina férem un sopar per acomiadar dos dels membres més veterans de l'Associació: en Guillem Soler, que ha estat el president durant els darrers tres anys i membre de la directiva d'ençà que es va crear, i en Joan Carrió, tresorer de l'APA em sembla que des de sempre.

Els dos homenatjats reberen un petit obsequi de part dels pares i asseguraren que continuarien assistint a les reunions mentre tenguessin fills a l'escola.

CROSS ESCOLAR

A la final de la competició de cross escolar celebra da a Artà el dia 27 de gener i a la qual les AAPPA dels col·legis participants convidaren a berenar als esportistes assistents, una partida de llorencins pujaren al pòdium dels guanyadors. Foren els següents:

-Marc Bauzá, primer classificat per als 2500 m.

-Cristina Fullana i Margalida Llinàs, segona i tercera en els 2500 m femenins.

-Xavier Amer, tercer lloc en els 3500 m masculins.

-Antoni Llull, guanyador dels 6000 m.

Enhorabona a tots els participants, i en especial als qui aconseguiren medalla.

CA S'ESCOLÀ

Després de 35 anys d'estar oberta al públic, el dia 10 de febrer va tancar les portes una de les botigues més antigues del poble, la de Ca s'Escolà. Abans havia pertan gut a diversos membres de la mateixa família: primer al padrí, en Pere Joan, després a dos germans, en Pere i en Llorenç Corme, posteriorment a en Pere totsol, que comprà la part al seu germà, i finalment a en Mateu Escolà, que l'ha duita els darrers 35 anys.

EXPOSICIO

Del 16 al 26 de febrer va restar oberta al públic a la sala de Sa Nostra una curiosa exposició de quadres que donaven la impressió d'esser tridimensionals.

La tècnica consistia en una sèrie de làmines plastifi cades i superposades, els per sonatges de les quals havien estat retallats i aferrats a poca distància uns dels al tres, fet que els conferia un cert relleu i una forta sensació de profunditat.

Les autores, na Consuelo Piñol i na Maria Fernández, ambdues residents a Manacor, ens digueren que era la primera exposició d'aquest tipus que es duia a terme a Mallorca.

ANIVERSARI

El dissabte, dia 17 de febrer dues dotzenes grosses d'activistes, simpatitzants i militants de Flor de Card

ens reunírem a un soterrani de Cala Millor per celebrar el 18è aniversari de la revista llorencina, i, com és natural, aprofitàrem l'avinentesa per conspirar una mica contra l'Ajuntament llorencí.

La festa va acabar a les tantes de la matinada i, bé sigui per l'alcohol, bé per l'afició, va possibilitar que sortissin un parell d'idees per mirar de crear noves seccions.

Si la cosa pren per bé ja us mantendré informats.

TORRENT

El dia 20 de febrer, i encara que no es comptàs amb el vist i plau de tots els confrontants -el batle havia anunciat en el ple que ja tenia la conformitat del 90%-, començaren les obres d'eixamplament del torrent de Ses Planes, en el tram que passa per dins el poble.

Com que en aquest temps no hi ha tant de trànsit com a l'estiu, els tècnics consideraren que convenia posar-se al pont de vora Ca n'Agustí, desviant la circulació per diversos carrers del poble.

Esperem que aquest pont no duri tant com el de l'estació, que a hores d'ara ja fa més de mig any que va caure,

i maldament el batle assegura que era cosa d'una setmana no sembla que dugui punt d'estar llest tan aviat com això.

a foravila, cosa que sempre ve bé.

"V.B." a la plaça.

* Que se sembraren els tres ciprers del Lloc Sagrat.

DIA DE L'ARBRE

El dia 16 de febrer la totalitat dels cursos escolars de Sant Llorenç anaren a fer una sembrada general d'alzines i pins per celebrar el Dia de l'Arbre.

S'endugueren pa-taleca i aprofitaren per fer una diada

ARA FA 15 ANYS

* Que es va censurar un article de Flor de Card, crec que l'únic en tota la seva història: "L'ase i la mosca" el qual feia referència d'una manera metafòrica a que el poder, a vegades, es veu impotent per aturar segons quins actes més o manco in-significants.

* Que s'inaugurà el bar

ARA FA 10 ANYS

* Que tomaren la glorieta de la plaça de l'Ajuntament.

* Que canviaren l'antic text de la "Cruz de los Caídos", al cementiri, per un altre que recorda tots els morts que descansen fora del poble.

Josep Cortès

TEATRE MUNICIPAL DE MANACOR

PRESENTA EL PREESTRENA DE L'OBRA

ASSAIG D'HAC

DE
RAHEL DURAN

ESCENIFICADA PER LA COMPANYIA TEATRAL

7 (SET) BRAC 7 (SIXS)

DIVENDRES DIA 9 - DISSABTE DIA 10 - MARÇ 1990
A LES 21'30 hs.

ORGANITZA I PATROCINA:

FUNDACIÓ PÚBLICA
TEATRE MUNICIPAL DE MANACOR

PRODUÏDA

AJUNTAMENT
DE PALMA

JOIERIA FEMENIAS

LLISTES DE NOCES
OBJECTES DE REGAL

Carrer del Rector Pasqual, 8 * T. 569072

Viages
ULTRAMILLOR S.A.
AGENCIA DE VIAJES GRUPO A TITULO 999

C/. Sol, 19 - Tel 58 57 20
CALA MILLOR (Mallorca)

ESTACIO PLUVIOMETRICA DE
CA' XESC
SANT LLORENC DES CARDASSAR

Resum de gener de 1990

Temperatura màxima	20
Temperatura mínima	1
Temperatura mitjana	10'7
Pluja (l/m2)	62'5
Tempestes	2
Granís	-
Boires	-
Gelades	6
Vent	
dia 8: 40 km/h, força 4 NE	
dia 9: 40 km/h, força 4 SW	
dia 31: 35 km/h, força 3 NE	
Cel estirat	6
Cel emboirat	16
Cel tapat	9

Resum de gener de 1989

Temperatura màxima	19
Temperatura mínima	-1
Temperatura mitjana	9'5
Pluja	23'9
Gelades	7
Boires	5
Vent, velocitat màxima 30 km	
Cel estirat	9
Cel emboirat	16
Cel cobert	6

DEL 3 AL 13 DE
MARÇ DE 1990
TORRE
DE SES PUNTES
**JOAN
RAMIS**

Dia	Pluja	Vent	Humitat	Màx.	Mín.	Gener
1			87%	17	7	
2			88%	16'5	5	
3	5'5		92%	15	5	
4	1'5		94%	14	13	
5			91%	15	9'5	
6			90%	15'5	1'5	
7	3'6		93%	16	2'5	
8		NE 4-5	81%	14	10	
9		NE 4-5	84%	14'5	9	
10	7'2		91%	14	4	
11	11'2		87%	15	6	
12	35'7		67%	13	10	
13			92%	15	10	
14			70%	14'5	7	
15			98%	16	2'5	
16			93%	16	3'5	
17			87%	16	3	
18			90%	15	3	
19		NE 3-4	75%	18'5	4'5	
20			75%	16	4'5	
21			84%	17'5	1'5	
22			88%	14'5	3	
23			92%	16	4'5	
24			93%	15	1	
25		O 3-4	91%	18'5	3'5	
26		O 3-4	78%	20	9	
27			81%	18'5	6'5	
28	6	O 3-4	60%	17	10'5	
29		NO-3	94%	16	9	
30			90%	16	6	
31	1'9	SO-3	85%	16	4	

RODA DE PREMSA

El dia 22 de febrer en Miquel Vaquer, en Joan Santandreu i en Miquel Servera, integrants del grup de l'oposició a l'Ajuntament llorençí, celebraren una roda de premsa per donar compte a l'opinió pública del seu punt de vista sobre el que està passant actualment per la nostra Corporació.

L'acte es fa dur a terme en el seu despatx de l'Ajuntament i es tractaren diversos temes. En primer lloc en Miquel ens va assabentar de que l'informe jurídic d'en Josep Melià sobre el recurs de reposició que ells havien presentat per la manera irregular com l'equip de govern havia duit el tema de la millora del camí de Sa Torreno va els havia donat la raó. Va voler fer constar que no és que ells estassin en contra de la reforma, sinó de la manera com s'havia duit a terme la concessió i l'assignació pressupostària.

nació pressupostària.

En segon lloc, segons el seu punt de vista, la crisi interna que està travessant el CDS perjudica notablement el funcionament de l'Ajuntament, deixant penjats temes tan importants com les Normes Subsidiàries, la canalització de les aigües, el torrent, l'embelliment de les zones costaneres, etc. Pensen que és hora d'agafar la pella pel mànec, dir les coses pel seu nom, deixar-se de bregues i posar-se a solucionar els problemes del municipi.

I en tercer lloc, per acabar, ressaltaren el fet de que el temps els havia donat la raó quant a que els pressuposts d'enguany estaven considerablement inflats, i que no s'han complert ni de molt les previsions que l'equip de govern havia fet en relació als ingressos per plusvàlues, permissos d'o-

bres i contribucions. Segons els seus comptes, encara que s'aconseguís cobrar tot el que ens deuen -cosa que dubten- el balanç resultaria negatiu en molts de milions de pessetes, i això que tampoc no s'han fet totes les despeses pressupostades. El fracàs econòmic, per tant, ha resultat escandalós.

Abans d'acabar, i contestant a les preguntes que els férem, donaren la seva opinió sobre l'excessiva durada de l'arranjament del pont de l'estació, del caos circulatori del poble, agreujat per l'obstrucció del carrer Major, de la manera irregular com s'està duent el tema de l'eixamplament del torrent i d'altres assumptes relacionats amb el poble.

Josep Cortès

GOYA
CINEMA
MANACOR

GOYA
CINEMA
MANACOR

GOYA
CINEMA
MANACOR

GOYA
CINEMA
MANACOR

GOYA
CINEMA
MANACOR

PRESENTA EL AVANCE DE PELICULAS MARZO 90

MARZO 3-4-5
CONTRA TODA LEY

MARZO 9-10-11-12
GRINGO VIEJO

MARZO 16-17-18-19
ABYSS EL SECRETO

MARZO 23-24-25-26
ARMAS DE MUJER

MATINAL

3-4 MARZO
EL PEQUEÑO VAGABUNDO

10-11 MARZO
EL ULTIMO DRAGON

17-18 MARZO
AVENTURAS EN LA GRAN CIUDAD

24-25 MARZO
LOS SUPERAGENTES PICAPIEDRA

CINEFILOS

7-8 MARZO
CITA CON LA MUERTE

14-15 MARZO
LA SAGA DEL INDOMABLE

21-22 MARZO
HIDDEN "OCULTO"

28-29 MARZO
HABLANDO CON LA MUERTE

CINE ESPAÑOL

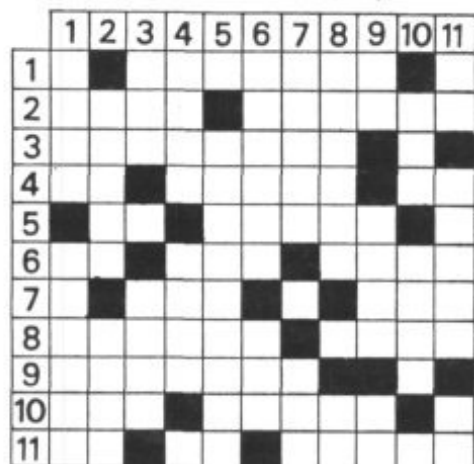
6 MARZO
AMANECE COMO PUEDES

13 MARZO
AL ANDALUS

20 MARZO
EL AMOR ES EXTRAÑO

27 MARZO
GARUN

MOTS CREUATS

Horitzontals.- 1. La primera. Desfavorable. Nom de lletra. 2. Badia apta per a arrecerar-hi les naus. Natural de Si-am. 3. De petites dimensions. Simbol del nitrògen. 4. Enmig de cada. Ara mateix. Principi d'atabalar. 5. Cara del dau marcada amb un punt. Un dels quatre humors del cos, segons els antics metges. Vocal. 6. Al revés, déu egipci. Part posterior o final d'una cosa. Que no deixa passar la llum. 7. Consonant. En petita quantitat, en petit nombre.

Cinquanta. Altar en què antigament s'oferien els sacrificis. 8. Colorar amb els colors de l'iris. Dit dels espais celestes. 9. El qui obre mines. Simbol del carboni. 10. El principi d'amable. Indret plantat d'oms. Un romà. 11. Nota musical. Simbol de l'erbi. Liquid per a beure, espirituós, obtingut per destilació.

Verticals.- 1. Instrument, especialment el fabricat a propòsit per atacar o defensar-se. Persona grollera, rude, ignorant. 2. Ajudar. Conjunctiu de coses posades unes sobre les altres. 3. Tres lletres completes diferents. Simbol del sofre. Poble de Mallorca. 4. Peces cúbiques que serveixen per a diferents jocs d'atzar. Tot allò que existeix o és concebut d'existir com una entitat separada. 5. Victòria. Que sufoca. 6. Arec. O. 11. As. Tacar. Serie graduada ascendent Ir.

o descendent. Licor. 7. Celebrar rient allò que diu o fa algú. Consonant Arrel. 8. Canelobre de diferents braços que es col·loca penjat del sostre. Nom de lletra. Cinc cents-un. 9. Ala revés, femeni de l'adjectiu possessiu mon. Cadascuna de les menjades d'alguna importància que hom fa diàriament. Part d'acanalat. 10. Nom de lletra. Acció d'aregar. Zero. 11. Cambrí. Fer una taca o tacaques a alguna cosa. Terminació verbal.

SOLUCIONS

Horitzontals. 1. A. Adversa. A. 2. Rada. Siames. 3. Minúscul. N. 4. Ad. Suara. At. 5. As. Flema. A. 6. Ar. Coa. Opac. 7. N. Poc. Ara. 8. Iri-sar. Eter. 9. Minador. C. 10. Ama. Omeda. I. 11. La. Er. Licor.

Verticals. 1. Arma. Animal. 2. Aidar. Rima. 3. ADN. S. Pina. 4. Daus. Cosa. E. 5. V. Sufocador. 6. Escala. Rom. 7. Riure. L. Rel. 8. Salamó. E. Di. 9. Am. Apat. Ac. 10. Ena. 11. As. Tacar. Ir.

**RECUERDE
EN**

PORTO CRISTO

RESTAURANTE - PIZZERIA SALVADOR

CON AUTÉNTICO HORNO DE LEÑA

Tel. 82 14 42

GABRIEL CELAYA

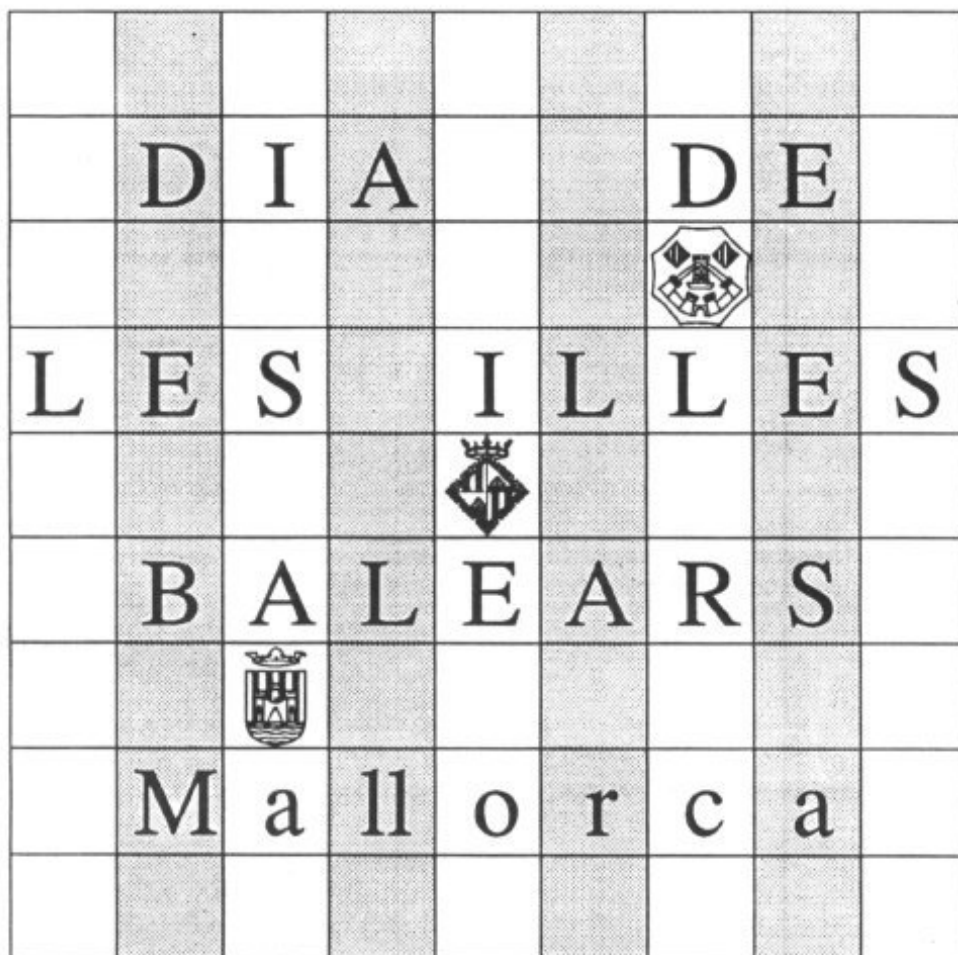
PST-5

Puesto que no existe el hombre
sobran los versos humanos.
Tomemos pues las medidas,
fabriquemos aparatos
de palabras, al margen
de ideas y sentimientos.
O mejor, prescindamos
del sustancial sujeto
y del primer personaje.
Prescindamos del verbo.
Puesto que no hay acción,
me sobran también los tiempos.
Y no hablo de adjetivos.
¡los perifollos al fuego!
Quizá con preposiciones
y con algunos adverbios,
y signos sólo sonoros
baste para hacer los versos
que quisiera ahora escribir
sin retórica, en los huesos,
sin recordar más al hombre,
ni sus cuentos de otros tiempos.
Con, de, si, tras, cada, todo,
luego, luego, lará, menos.
Agite usted la caja de sonidos
y verá como acaba
por hallarles un sentido.

MI TIEMPO:

PERFECTO DEL IMPERFECTO

Escribir en verso libre
como hacían los estetas del pasado
para afinar, refinar,
estilizar el canto,
sería no aclarar el caso.
Escribamos, llamándolos modernos,
versos malos que chirrien
y así suenen como el mundo
en que vivimos.
Escribamos en barato
son-sentidos, eco-huecos
para que griten alto
y no canten entonándose los versos.
Escribamos
sin mostrar qué bien sabemos
lo que hacemos.
No exhibamos la trampa

Març 1990

«Balears: sentiment de poble»

Quan el poble veu que els problemes se
solucionen més aviat,
Quan reclama més autogovern,
Quan els ciutadans senten com a pròpies
la seva cultura i la seva terra,
Quan lluiten tots junts per millorar la
qualitat de vida, els serveis públics i
l'ajuda als més necessitats,

Quan el poble balear reconeix que les
coses es fan millor des d'aquí,
Quan comprova que les institucions de
la nostra autonomia són més efectives,
És perquè hi ha un autèntic, un vertader
SENTIMENT DE POBLE

Comunitat

Autònoma

de les Illes Balears

perfecta de lo imperfecto.
Escribamos con sadismo
porque los versos sensuales,
sólo dulces,
hacen tan poco efecto
como el sabido sexo.
Escribamos
hileras de versos bien pautados
y, de pronto, uno torpe, mal medido,

como si fuera un descuido,
y que debe sin descuido,
ser un ripio
que nos suene
a toscamente enternecido.
Hagamos trampas, en fin,
como es debido.

De "Operaciones poéticas" (1969-1971)

EL PONT DEL CAMP RODO

El marès i la pedra viva ju guen en perfecta harmonia. La bellesa plàstica del pont no radica en l'ús de materials novadosos; no és resultant de l'avantatge cultural, sinó del domini de la tècnica i del plaer. Pedra, marès i un poc de ciment.

Pedra picada i perfectament encaixada. Sense pretensió d'obra d'art. Sense la fastuositat de les grans obres arquitectòniques d'arréu del món fetes amb els mateixos materials. Amb la senzillesa que pertoca al contexte on es va muntar. Però, de segur, tothom l'havia de reconèixer com a "obra ben feta". Tant si eren arquitectes, com pagesos, com mercaders, com enginyers.

Els menestrals degueren sentir aquest plaer intern, la satisfacció de l'obra ben acabada: "Cony, mos ha quedat bé! Ara podem anar a fer un mescladet".

Satisfacció propiciada pel "plaer del fer".

La imatge, evidentment, pertany al Sant Llorenç d'ahir. Avui el "plaer del tenir" s'ha superposat al "plaer del fer", i en tot cas s'ha imposat un "fer per fer" sense perspectiva de futur i sense plaer. Com si solament se cercàs un cert reconeixement immediat.

*****

I el pont del Camp Rodó, el nexce d'unió entre el centre de la vila i la barriada per autonomàsia, separada pel torrent de Ses Planes, havia de sucumbir davant la "necessitat" d'aixamplar i

baixar per mor dels cotxes.

Avui, desset o devuit anys després del "canvi" ja seria discutible la decisió de canviar el pont. S'evidencia la manca de perspectiva de futur.

*****

Curiosament, i malgrat l'avanç tècnic, tant el canvi del pont del Camp Rodó temps enrera, com ara l'adob del pont de S'Estació s'agermanen. En ambdós casos el sentir popular reconeix i assegura que s'allarguen massa, "més que un mànec de cullera".

Expressió que, referida al pont del Camp Rodó, alçurà les autoritats dels anys 70, i possiblement deixi indiferents a les dels anys 90.

El "canvi" es pot analitzar des de moltes perspectives.

Guillem Pont

